

Щоб у навчанні мати успіхи помітні, освоюєм стратегії новітні

Застосування прийомів розвитку критичного мислення на уроках навчання грамоти

Оксана ГЕТЬМАН, заступниця директора з НВР,
Охтирська ЗОШ І–ІІІ ст. № 8, Сумська обл.

Технологіям розвитку критичного мислення було присвячено тематичний випуск журналу *“УПШ”, 2018, № 11*. Продовжуючи тему, пропонуємо розглянути можливості застосування їх у роботі з найменшими школяриками — першокласниками.

Сучасному педагогу важливо вміти організувати пізнавальну діяльність дітей так, аби забезпечити розвиток у них критичного мислення. Широкі можливості для цього відкриваються під час дискусій і активної взаємодії з текстами. Пропонуємо кілька прийомів розвитку критичного мислення дітей*.

Кероване читання

В основі стратегії — порівняння учнями ідей власних і закладених у тексті. Це стимулює пізнавальну активність дітей, дає змогу глибше вивчати теми.

Під час ознайомлення учнів з буквою *А а* (с. 11) роботу можна організувати таким чином.

Задля актуалізації досвіду учнів педагог запитує.

— Чи доводилося вам подорожувати автобусом? Розкажіть про це.

Діти розповідають.

Учитель з'ясовує розуміння дітьми значення слів “транспорт” і “музей”. За потреби сам пояснює їхній зміст.

На наступному етапі учні розглядають ілюстрацію й відповідають на запитання вчителя.

Орієнтовний зміст запитань

- Яку подію зображено на малюнку?
- Що саме вплинуло на вашу думку?
- Про що може йтися у цьому тексті?
- Чому ви так думаєте?

Потім діти читають текст частинами, зупиняючись у вказаних місцях. Учитель пропонує поміркувати

* Завдання розроблено за підручником “Українська мова. Буквар. II частина” (автори І. Большакова, М. Пристінська).

над прочитаним і відповісти на запитання, аби учні усвідомили зміст.

I частина

Щоранку старенький шкільний автобус возив нас до школи. А в середу приїхав новий автобус. Фіолетовий, красивий. Зручно їхати в ньому. Сидіння м'які, вікна широкі. Двері відчиняються тихо. Доїхали ми до школи. Вийшли.

Зупинка 1. Обговорення

— Про що довідалися з прочитаного?

— Яким ви уявляєте старенький автобус? Опишіть його.

— Чому, на вашу думку, приїхав новий автобус?

— Що може трапитися далі?

— Чому ви так думаєте? Доведіть це словами з прочитаної частини тексту.

II частина

— А я сумую за нашим старим автобусом, — сказала Алла.

І всі погодилися з нею. А в суботу ми поїхали в музей транспорту і побачили там...

Зупинка 2. Обговорення

— Що ви відчували, читаючи цю частину?

— Чи справдилися ваші передбачення?

— Чим, на вашу думку, закінчиться ця історія?

— Що може підтвердити ваші припущення?

— Чи можна назвати старенький автобус другом дітей?

— Як ви уявляєте таку дружбу?

Методика взаємних запитань

Працюючи на с. 13 над поглибленням знань про букву *Б б*, учні читають поданий текст по реченню. Після кожного роблять зупинку й обговорюють його зміст. Такий прийом сприяє формуванню звички читати вдумливо, самостійно керувати процесом сприйняття тексту й обговорення прочитаного, розвиває мислення і вміння ставити різнорівневі запитання.

Зміст завдань

- Прочитайте зачин і дайте відповідь на запитання: “Хто буде будинок?”
- Ознайомтеся з другим реченням. Поставте за його змістом запитання вчителю, яке починається словами “Що робить...”. (*Учитель відповідає.*)
- Прочитайте два наступні речення. Працюючи в парах, складіть запитання, які починаються так: “Що змішує...”, “Куди накладає...”.
- Дізнайтеся, про що йдеться у кінцівці. Поставте вчителю запитання, що починається словом “Чому...”.

Сенкан

Стратегія дає змогу висвітлити ідеї кількома словами, узагальнити інформацію у формі стислого висловлення. Формувати вміння складати сенкан можна за допомогою наведених запитань.

Орієнтовний зміст роботи за текстом, поданим на с. 14

- Запишіть тему тексту одним словом на першому рядку. (*Лисичка.*)
- Опишіть лисичку двома прикметниками, зафіксувавши їх на другому рядку. (*Руда, хвостата.*)
- Назвіть дії лисички трьома дієсловами або побудуйте конструкцію з прикметника і двох дієслів, записавши це на третьому рядку. (*Бігає, полює, ласує.*)
- Запишіть фразу з чотирьох слів, яка виражає ваше ставлення до цієї тварини, почуття, які виникають, коли ви про неї думаєте. (*Використовує хвостик як кермо.*)
- Перефразуйте тему, доберіть узагальнювальне слово-асоціацію. Запишіть це слово (або словосполучення) на п'ятому рядку. (*Хитрунка.*)

Кубування

Для застосування цього прийому послугуються кубиком, на гранях якого записано завдання. Застосування стратегії полегшує розгляд різних аспектів теми і водночас підвищує його продуктивність.

Завдання на гранях кубика

1. Опишіть.
2. Порівняйте.
3. Назвіть асоціації.
4. Проаналізуйте.
5. Знайдіть застосування.
6. Наведіть аргументи “за” і “проти”.

У 1-му класі замість завдань на гранях можна клеїти зображення предметів чи явищ і на початку роботи демонструвати тільки перші три грані.

Діти на кожному етапі роботи відповідають на поставлені запитання.

Зміст запитань і завдань до речень на с. 18

1. Опишіть яблуко

- Який вигляд має яблуко?
- Якої воно форми? Якого кольору? Якого розміру?

2. Порівняйте

- Розгляньте яблуко й апельсин. Що у них спільного?
- Чим вони різняться?

3. Доберіть асоціації

— Які слова спадають вам на думку, коли звучить слово “яблуко”?

4. Проаналізуйте

- З яких частин складається яблуко?
- Яка у нього шкірка?
- Яке яблуко всередині?

5. Знайдіть застосування

- Як можна використати яблуко?

6. Запропонуйте аргументи “за” і “проти”

- Чим корисні яблука і коли вони можуть зашкодити?

Після цього можна скласти невеликий усний твір про яблуко.

T-схема

Після ознайомлення учнів з текстом про комп'ютер (с. 22) варто запропонувати їм завдання, що базується на стратегії “Т — схема”. Виконуючи його, діти мають висвітлити суперечливі властивості об'єкта, відзначивши його позитивні й негативні якості.

Учитель пропонує дітям запитання і креслить на дошці T-схему.

ЧИ КОРИСНИЙ КОМП'ЮТЕР?	
Так, корисний	Ні, не корисний

**Сенкан складати навченому легко.
Його герой сьогодні — сам лелека.**

(Надіслала О. Костенко,
НВК “ЗОШ І ст. — ДНЗ № 11 «Журавенька», м. Суми)

Оригінальні зошити від авторів інтегрованих підручників

Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ

- ☀ Робочий зошит № 1
- ☀ Робочий зошит № 2
- ☀ Зошит з інформатики
- ☀ Зошит для діагностичних робіт

2
КЛАС

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЧИТАННЯ

- ☀ Зошит з розвитку зв'язного мовлення
- ☀ Тренажер з правопису: зошит № 1 і зошит № 2

SvitDovkola.org

Замовляйте комплект робочих зошитів для 2-го класу:

☎ (067) 504 5022, (050) 761 7259

@ books@dvsvit.com.ua

СВІТ
ВІСНИЦТВО